

שְׁפִירוּשְׁלִים תְּהִיָּה מְלֵאָה - צוֹר
הַרְשָׁעָה תְּהִיָּה חֲרֻכָּה.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית כד) וַתֹּאמֶר אֶל
הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַלְזָה הַהוּלֵף
בְּשָׂדֶה לְקִרְאתָנִי וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד
וְגו'. מַה כְּתוּב לְמַעַלָּה? וַתִּשָּׂא
רַבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתִּרְא אֶת יִצְחָק
וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמֶל. מִדּוּעַ הִצְרִיף
לְכַתֵּב אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בַּתּוֹרָה?
וְעוֹד, וְכִי מִשׁוּם שֶׁרָאָתָה אֶת יָפְיוֹ
שֶׁל יִצְחָק (מִהַ הַטַּעַם) נִשְׁמָטָה מִן
הַגָּמֶל?

אֲלָא, פְּסוּק זֶה הוּא סוּד. בֵּא רְאֵה,
(וַתִּרְא אֶת יִצְחָק. מִנֵּן יָדְעָה שְׂהוּא יִצְחָק? אֲלָא
וַתִּרְא אֶת יִצְחָק, רָאָתָה בְּאוֹתָהּ שְׂעָה מִה שְׂלֵא
יָדְעָה) (בֵּא וְרֵאָה, בְּשָׂעָה שְׂהִגִּיעָה רַבְקָה אֶל
יִצְחָק, שְׂעַת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הִיְתִיָּה, וְכֹאוֹתוֹ וְמֵן
מִתְעוֹרֵר דִּין בְּעוֹלָם), וְרָאָתָה אוֹתוֹ בְּרִגְזוֹ
הַדִּין הַקָּשָׁה, וְרָאָתָה שְׂהָרִי סִיּוּם
הַרְגֵזוֹ הַקָּשָׁה הוּא גָּמֶל לְמַטָּה,
וְזֶהוּ סוּד הַמְּוֹת. וּמִשׁוּם כֶּף נִרְכָּנָה
וְהַשְׂמִיטָה עֲצָמָה מֵאוֹתוֹ הַגָּמֶל.
שְׂהָרִי כְּשֶׁמְסַתְּפֵל הַדִּין הַקָּשָׁה,
אוֹתוֹ גָּמֶל מִתְחַזֵּק. וּמִשׁוּם כֶּף
הַשְׂמִיטָה אֶת עֲצָמָה מִמֶּנּוּ (סוּד שֶׁל
הַמְּוֹת. וְכֹאֲשֶׁר הַדִּין הַקָּשָׁה הִנֵּה הַתְּעוֹרֵר, אוֹתוֹ
גָּמֶל הַתְּחִזֵּק, וּמִשׁוּם כֶּף הַרְכִּיבָה וְהַשְׂמִיטָה עֲצָמָה
מֵאוֹתוֹ גָּמֶל) וְלֹא יִשְׁבֶּה שָׁם.

בֵּא וְרֵאָה, הַגָּמֶל הַזֶּה הִינּוּ סוּד
הַכְּתוּב (מִשְׁלֵי יט) וְגָמְלוּ יִשְׁלָם לוֹ.
זֶהוּ גָּמוּל אוֹתָם הַרְשָׁעִים, שֶׁכְּתוּב
(ישעיהו א) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָּמוּל יִדְּיוֹ
יַעֲשֶׂה לוֹ. וְזֶהוּ הַגָּמֶל שְׂעוֹמֵד
לְאֵכָל הַכֹּל וְלֹהֵשֶׁמִּיד הַכֹּל, וְזֶהוּ
שְׂמֻזְמָן תְּמִיד כְּנִגְדֵּי (לְהַרְגֵּי נֵיא לְהוֹיֵק)
כְּנִי הָאָדָם. וּמִשׁוּם כֶּף, מִי שְׂרוּאָה
בְּחֵלוֹמוֹ גָּמֶל, הִרְאוּ לוֹ מוֹת שְׂנִגְזוֹר
עָלָיו וְנִצַּל מִמֶּנּוּ.

בֵּא וְרֵאָה, צַד הַטְּמָאָה הַזֶּה נִקְרָא
כֶּף - שְׂגֵרָם מוֹת לְכֹל הָעוֹלָם, וְזֶה
הִיָּה שְׂהִסְטָה אֶת אָדָם וְאֶת אֲשֶׁתּוֹ,
וְאוֹתוֹ שָׂרְכַב עָלָיו הוּא סְמָא"ל,
וְהוּא כֹּא לְהַטְעוֹת אֶת הָעוֹלָם
וְגֵרָם מוֹת לְכֹל, וּמִשׁוּם כֶּף כֹּא

קָמִיָּה. וְעַל דָּא תְּנִינָן, כֹּל זְמַנָּא דִּירוּשְׁלָם
תְּהִיָּה מְלֵאָה, צוֹר חֲיִיבָא יְהֵא חֲרֻכָּה.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית כד) וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד מִי
הָאִישׁ הַלְזָה הַהוּלֵף בְּשָׂדֶה לְקִרְאתָנִי
וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד וְגו'. מַה כְּתוּב לְמַעַלָּה, וַתִּשָּׂא
רַבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתִּרְא אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל
הַגָּמֶל. הַאי קָרָא אֲמָאִי אֲצִטְרִיף לְמַכְתָּב
בְּאוֹרֵייתָא. וְתוּ, וְכִי בְּגִין דִּחְמָתָא שְׂפִירו
דִּיִּצְחָק (מֵיאַ טַעַמָא) אֲתִרְכִּיבִנָּת מִגָּמֶלֵא.

אֲלָא, הַאי קָרָא רְזָא אִיהוּ. תָּא חֲזִי, (וַתִּרְא אֶת יִצְחָק
מִנָּא יָדְעַת דִּאִיהוּ יִצְחָק, אֲלָא וַתִּרְא אֶת יִצְחָק חֲמָתָא כְּהִיָּא
שְׂעָתָא מִה רְלָא יָדְעַת) (ס"א תָּא חֲזִי כְּשְׂעָתָא דְּמִסָּתָא רַבְקָה לְנִפְיִ דִּיִּצְחָק,
שְׂעָתָא דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה הַנּוֹת, וְכִהִיָּוָא זְמַנָּא דִּינָא אֲתַעֵר בְּעֵלְמָא),
וְחֲמָתָא לִיָּה בְּרוּגְזָא דְּדִינָא קְשִׁיא, וְחֲמָתָא
דְּהָא סִיּוּם דְּרוּגְזָא קְשִׁיא אִיהוּ גָּמֶל לְתַתָּא,
וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּמוֹתָא, וּבְגִין כֶּף אֲתִרְכִּיבִנָּת
וְאַשְׂמִיטָת גְּרָמָה מִהִהוּא גָּמֶל. דְּהָא כֹּד
אֲסַתְּפֵל דִּינָא קְשִׁיא, הַהוּא גָּמֶל אֲתַתְּקַף. וּבְגִין
כֶּף אֲשְׂמִיטָת גְּרָמָה מִינָּה, (ס"א רְזָא דְּמוֹתָא וְכֹד הַאי דִּינָא
קְשִׁיא אֲתַעֵר הַהוּא גָּמֶל אֲתַתְּקַף וּבְגִין כֶּף אֲתִרְכִּיבִנָּת וְאַשְׂמִיטָת גְּרָמָה מִהִהוּא
גָּמֶל) וְלֹא יִתְבַּת תְּמָן.

תָּא חֲזִי, הַאי גָּמֶל, הִינּוּ רְזָא דְּכְתִיב,
וּגָמְלוּ יִשְׁלָם לוֹ, דָּא גָּמוּל דְּאִינוּן
חֲיִיבֵיא, דְּכְתִיב, (ישעיהו א) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָּמוּל
יִדְּיוֹ יַעֲשֶׂה לוֹ. וְהַאי אִיהוּ גָּמֶל, דְּקִיִּימָא
לְאַכְלָא כֹּלֵא, וְלִשְׂיָצָאָה כֹּלֵא. וְהַאי אִיהוּ זְמִין
תְּדִיר לְקָבֵל (נ"א לְקָבֵל נ"א לְחַקֵּל) כְּנִי נָשָׂא. וּבְגִין
כֶּף הַאי מָאן דִּחְמִי בְּחַלְמִיָּה גָּמֶל, אֲחִמִּיּו לִיָּה
מוֹתָא דְּאֲתַגְזוֹרַת עָלֵיָּה, וְאַשְׂתִּזִּיב מִינָּה.

תָּא חֲזִי, הַאי סְטָרָא דְּמִסָּאָבָא אֲקָרִי הַכִּי,
דְּגָרִים מִיְתָא לְכֹל עֵלְמָא, וְהַאי הִנּוּ
דְּאַסְטִי לְאָדָם וְלֹאֲתַתִּיָּה, וְהַהוּא דְּרַכִּיב עָלֵיָּה
אִיהוּ סְמָא"ל, וְאִיהוּ אֲתָא לְמַטְעִי עֵלְמָא,

וְשׁוֹלֵט עַל הַכֹּל. אָדָם הוּא שְׁהַמְשִׁיךְ אוֹתוֹ אֵלָיו, וְכִיּוֹן שְׁהַמְשִׁיךְ אוֹתוֹ אֵלָיו, אִזּוּ הוּא נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם עַד שֶׁהִסְטָה אוֹתָם. וּמִשׁוֹם כֵּן אָמַר שְׁלֵמָה, (משלי ה) וְאֵל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָה. שְׁפַל מִי שֶׁמִּתְקַרֵּב לְבֵיתָה, אִזּוּ הִיא יוֹצֵאת וְנִקְשֶׁרֶת וְנִמְשַׁכֶּת אַחֲרָיו. וְעַד זֶה רִבְקָה, כִּשְׂרָאֲתָה שְׁהִיא לֹא לְדַבֵּק בְּצַד הַדִּין הַקָּשָׁה, כִּיּוֹן שְׂרָאֲתָה אֶת יִצְחָק בְּסוּד הַדִּין הַקָּשָׁה וְרָאֲתָה שְׂמֵאוֹתוֹ צַד יוֹצֵא דִין אַחַר פִּקּוּף מִזְהַמַּת הַזֶּהָב, כִּשְׂרָאֲתָה אֶת זֶה, מִיָּד - וְתַפֵּל מֵעַל הַגָּמֶל, כְּדִי לְהִתְרַפּוֹת מִן הַדִּין מֵאוֹתָהּ זִהְמָה. כְּתוּב (ישעיה טו) קוֹל ה' מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאִיְבֹיו, מֵאוֹתָהּ זִהְמָה.

בֵּא וְרָאָה, כִּשְׁעֵשׂוֹ יִשְׂרָאֵל אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וְגִרְמוֹ אֶת אוֹתוֹ הַחֲטָא, מֵהַ שְׁטַעַם עֲגָל וְלֹא צַד אַחֵר? וְאִם תֵּאֲמָרוּ שֶׁהֵם בְּחָרוּ עֲגָל - לֹא כֵּן! אֲלֵא הֵם אָמְרוּ, (שמות לב) קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, וְיִצְוֵנוּ שֶׁל אַהֲרֹן הִיָּה לְעֹבֵד אוֹתָם.

אֲלֵא וְדָאֵי הַמַּעֲשֵׂה נַעֲשֵׂה כְּרֵאֵוִי, שְׁהָרִי מִצַּד הַזֶּהָב יוֹצֵאת פְּסֻלַּת כִּשְׁנִבְרַר הַזֶּהָב, וּמִשָּׁם מִתְפַּשְׁטִים כָּל אוֹתָם צְדָדֵי הַשְּׂמֵאל, שֶׁהֵם הַתּוֹכּוֹ שֶׁל אוֹתָהּ פְּסֻלַּת שֶׁל הַזֶּהָב, וְנִפְרָדִים לְכַמָּה צְדָדִים. וְכָל אוֹתָם שִׁישׁ לָהֶם מֵרָאָה אָדָם, גְּזוּן שֶׁל זֶהָב עוֹמֵד בְּהָרִים, כִּשְׁהַשְּׂמֵשׁ בְּתַקְפוֹ, מִשׁוֹם שֶׁתַּקְףֵהּ הַשְּׂמֵשׁ מֵרָאָה זֶהָב, וּמוֹלִיד אוֹתוֹ בְּאַרְץ. וְאוֹתוֹ שְׂמֵמָנָה בְּאוֹתוֹ הַתַּקְףֵהּ שֶׁל הַשְּׂמֵשׁ, הַמֵּרָאָה שֶׁלוֹ כְּעֲגָל, וְנִקְרָא (תהלים צא) קֶטֶב יִשׁוּד צְהָרִים, וְזֶה יוֹצֵא מִתּוֹךְ עֲגָל הַתּוֹךְ הָאָדָם שֶׁל הַזֶּהָב, וְכָל אֵלֶּה בָּאִים מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָאָדָם, רוּחַ הַשְּׂמֵמָה,

וְגַרְם מוֹתָא לְכָלֵּא. וּבְגִין כֵּן אָתָּא וְשְׁלִיט עַל כָּלֵּא. אָדָם אִיהוּ אֲמַשִּׁיךְ לִיָּה לְגַבִּיָּה, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ אֲמַשִּׁיךְ לִיָּה לְגַבִּיָּה, כְּדִין אִיהוּ אֲתַמְשָׁךְ אַבְתְּרִיָּהּ, עַד דְּאִסְטֵי לֹון. וּבְגִין כֵּן אָמַר שְׁלֵמָה, (משלי ה) וְאֵל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָה, דְּכָל מָאן דְּאֲתַקְרִיב לְבֵיתָה, כְּדִין אִיהוּ נִפְקַת וּמִתְקַשֶּׁרֶת וְאֲתַמְשַׁכֶּת אַבְתְּרִיָּהּ.

וְעַד דָּא רִבְקָה, כִּד חֲמָאת דְּהוּה לִיָּה לְאֲתַדְבָּקָא בְּסִטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא. כִּיּוֹן דְּחֲמָאת לִיָּה לְיִצְחָק בְּרִזָּא דְּדִינָא קְשִׁיא, וְחֲמָאת דְּמַהְוָא סִטְרָא נִפְקַ דִּינָא אַחֲרָא תַקִּיפָא, מִזְהַמָּא דְּדַהְבָּא, כִּד חֲמָאת הָאֵי, מִיָּד וְתַפּוּל מֵעַל הַגָּמֶל, בְּגִין לְאֲתַרְפוּיִי מִן דִּינָא מַהְוָא זִהְמָא. כְּתוּב (ישעיה טו) קוֹל יְי' מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאִיְבֹיו, מַהְוָא זִהְמָא.

תָּא חֲזִי (דף רל"ו ע"ב) כִּד עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל הֵהוּא עוֹבְדָא, וְגִרְמוֹ לְהֵהוּא חוֹבָא, מָאֵי טַעֲמָא עֲגָל, וְלֹא סִטְרָא אַחֲרָא. וְאִי תִימָא, דְּאִינּוֹן בְּרִירוֹ עֲגָלָא, לָאוּ הִכִּי. אֲלֵא אִינּוֹן אָמְרוּ, (שמות לב) קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, וְאַהֲרֹן רַעוּתִיָּה הָוָה לְאַעֲפָבָא לֹון.

אֲלֵא וְדָאֵי עֲבִידְתָּא אֲתַעֲבִיד כְּדָקָא חֲזִי, דְּהָא מְסִטְרָא דְּדַהְבָּא, נִפְקָא סוּסְפִיתָא, כִּד אַתְבְּרִיר דְּהָבָא, וּמִתְמָן מִתְפַּשְׁטֵי כָּל אִינּוֹן סִטְרֵי שְׂמֵאלָא, דְּאִינּוֹן הַתּוֹכָא דְּהֵהוּא סוּסְפִיתָא דְּדַהְבָּא, וּמִתְפַּרְשָׁאן לְכַמָּה סִטְרִין. וְכָל אִינּוֹן דְּאִית לֹון חִיזוֹ סוּמְקָא, גְּזוּן דְּדַהְבָּא קִימָא בְּטוּרֵי, כִּד שְׂמֵשׂא בְּתוֹקְפִיָּה, בְּגִין דְּתוֹקְפָא דְּשְׂמֵשׂא אַחֲזִי דְּהָבָא, וְאוֹלִיד לִיָּה בְּאַרְעָא. וְהֵהוּא דְּמִמְנָא בְּהֵהוּא תוֹקְפָא דְּשְׂמֵשׂא, חִיזוֹ דִּילִיָּה כְּעֲגָלָא, וְאַקְרִי (תהלים צא) קֶטֶב יִשׁוּד צְהָרִים, וְדָא נִפְקָא מִגּוֹ עֲגָלָא

הַתּוֹכָא סוּמְקָא דְּדַהְבָּא, וְכָל הַנִּי אַתְיִין מַהְוָא סִטְרָא סוּמְקָא, רוּחַ